

TIT. XVI.

DE RECEPTATORIBUS¹.

1. MARCIANUS, lib. 2 publicorum Judiciorum.

Pessimum genus est receptatorum, sine quibus nemo latere diu potest². Et precipit, ut perinde puniantur, atque latrones. In pari³ causa habendi sunt, quia cum apprehendere latrones possent, pecunia accepta, et subreptorum parte, demiserunt.

2. PAULUS, lib. sing. de peccatis Paganorum.

Eos, apud quos adfinis, vel cognatus latro conservatus est: neque absolvendos, neque severe admundum puniendo: non enim par est eorum effectum, et eorum qui nihil ad se pertinentes latrones recipiunt.

TIT. XVII.

DE FURIBUS BALNEARIIS.

1. ULPIANUS, lib. 8, de Officio proconsulis.

Fures nocturni extra ordinem audiendi sunt, et causa cognita puniendi: dummodo sciamus, in pena eorum operis publici temporarii modum non egrediendum. Idem et in balneariis furibus. Sed si tenebantur, vel effractores, vel ceteri his similes, nec cuiquam percusserunt, metalli pena, vel honestiores relegationis adscendi erunt.

2. MARCIANUS, lib. 2 Judiciorum publicorum.

Sed si interdiu furtum fecerunt, ad ius ordinarium remittendi sunt.

3. PAULUS, lib. sing. de peccatis Militum.

Miles, qui in furto balneario adprehensus est, ignominia mitti debet.

TIT. XVIII.

DE EFFRACTORIBUS ET EXPLATORIBUS.

1. ULPIANUS, lib. 8, de Officio proconsulis.

De his⁴, qui carcere effracto evaserunt, sumendum supplicium divi fratres Amilio Tironi rescriperunt. Saturninus etiam probat [in] eos, qui de carcere eruperunt, sive effractis foribus, sive conspiratione cum ceteris qui in eadem custodia erant, capite puniendis: quod si per negligientiam custodum evaserunt, levius puniendo. — § 1. *Explatores*, qui sunt atrociores⁵ fures (hoc enim est explatores), in opus publicum vel perpetuum vel temporarium dari solent: honestiores autem ordine ad tempus moveri, vel fines patrie juber excedere; quibus nulla specialis pena scriptis principalibus imposta est, idcirco causa cognita liberum erit arbitrium statuendi ei, qui cognoscit. — § 2. Simili modo et *saccularii*⁶ et *derectarii*⁷ erunt puniendi, item effractores. Sed enim D. Marcus effractorum equitem romanum, qui effracto perforatoque pariete pecuniam abstulerat, quinquennio abstinerem jussit provincia Africa (unde erat), et urbe, et Italia. Oportebit autem aequum, et in effractores, et in ceteros suprascriptos causa cognita statui, prout amissum suggestit: dummodo ne quis in plebeio operis publici penam, vel in honestiore relegatione excedat.

2. PAULUS, lib. sing. de Officio Praefecti vigilum.

Inter effractores varie animadvertisit; atrociores enim sunt nocturni effractores: et ideo hi fustibus casi in metallum dari solent: diurni vero effractores post fustum castigationem in opus perpetuum vel temporarium dandi sunt.

TIT. XIX.

EXPLATÆ⁸ HEREDITATIS.

1. MARCIANUS, lib. 3 Institutionum.

Si quis alienam hereditatem expilaverit, extra ordinem solet coerceri

Tir. XVI. — 1. Lib. 9, C. 39. — 2. L. 13, in fin. pr. supr. de off. presid. — 3. L. 1, C. de leg. Jul. de vi publica; L. 3, § 5, supr. de incend. ; L. 5, § 12, supr. de SC. Silan. ; L. 9, C. ad Tr. XVII. — 1. L. 15, infr. de custod. ; L. 38, § 2 pen. infr. de pen. ; L. 15, § 2 pen. infr. de re milit. — 2. L. 16, § 6, infr. de pen. ; L. 12, C. ex quib. caus. infam. — 3. L. 7, supr. de extraord. crimin. — 4. L. 7.

Tir. XIX. — 1. Lib. 9, C. 32. — 2. L. ult. C. h. t. — 3. L. 3, infr. eod. — 4. L. 65, supr. de furt. — 5. L. 4, circa fin. C. h. t. — 6. L. 17, in fin. C. de furt. — 7. L. 2, in pr. supr. h.

t. — 8. L. 4, C. eod. ; L. 35, supr. de negot. ; L. 17, C. de furt. — 9. L. 1, L. 2, supr. rer. amotar. — 10. L. 68, supr. de furt. — 11. L. 1, 2, 15, supr. si is, qui testim. liber.

Tir. XX. — 1. Lib. 9, C. 34; add. L. 29, § 5, supr. mandati; L. 1, in fin. supr. de pignor. — 2. L. 7, § 1, supr. ad SC. Turpil. — 2. L. 3, C. h. t. — L. 15, in fin. supr. de his, qui notantur; L. 5, supr. de extraord. crimin. — 3. Objet. d. L. 13, in fin. — 4. L. ult. C. h. t. — L. 16, § 1; L. 36, § 1, supr. de pignorat; L. 15, § 2 ult. supr. de pignorib.; L. 9, § 1, supr. de statutib. add. L. 2, C. h. t. — 5. L. 6, in pr. supr. de extraord. crimin.

per accusationem expilate hereditatis, sicut [et] oratione divi Marci catur.

2. ULPIANUS, lib. 9, de Officio proconsulis.

Si expilate hereditatis crimen² intendatur, praes⁵ provinciae cognitionem suam accommodate debet: cum⁴ enim furti agi non potest, solum superest auxilium prasidis. — § 1. Apparet autem expilate hereditatis crimen eo casu intendi posse, quo casu furti agi non potest: scilicet ante aditam hereditatem; vel post aditam, antequam res ab herede possessa sunt; nam in hunc casum furti actionem non competere palam est: quamvis ad exhibendum⁵ agi posse, si qui vindicatur⁶ exhiberi desideret, palam sit.

3. MARCIANUS, lib. 2 publicorum Judiciorum.

Divis Severus et Antoninus rescriperunt, electionem esse, utrum quis velit crimen expilate hereditatis extra ordinem apud prefectum urbani vel apud prasides⁷ agere: an hereditatem a possessoribus jure ordinario vindicare.

4. PAULUS, lib. 5 Responsorum.

Res hereditatis omnium heredum fuisse communes: et ideo eum, qui expilate hereditatis crimen objicit, et obtinuit, etiam coheredi profuisse videri.

5. HERMOCENIANUS, lib. 2 juris Epitomarum.

*Uxor*⁸ expilate hereditatis crimine idcirco non accusatur, quia⁹ ne furti cum ea agitur.

6. PAULUS, lib. 4, ad Neratium.

Si rem hereditariam, ignorans in ea causa esse, subripuisti, furtum facere respondit. Paulus: Rei¹⁰ hereditaria furtum [non] sit, sicut¹¹ nec ejus, quae sine domina est: et nihil mutat existimatio subripientis.

TIT. XX.

STELLIONATUS¹.

1. PAPINIANUS, lib. 1 Responsorum.

Actio stellionatus neque publicis² judiciis, neque privatis actionibus continetur.

2. ULPIANUS, lib. 8, ad Sabinum.

Stellionatus judicium famosum quidem non³ est, sed coercionem extraordinariam habet.

3. *Idem*, lib. 8, de Officio proconsulis.

Stellionatus accusatio ad praesidi cognitionem spectat. — § 1. Stellionatum autem offici posse his qui dolo quid fecerunt, sciendum est: scilicet si aliud crimen non sit, quod objiciatur; quod enim in privatis judicis est de dolo actio, hoc in criminibus stellionatus persecutio. Ubique igit titulus criminis deficit, illuc stellionatus objiciens. Maxime autem in his locum habet, si quis forte rem alii obligata, dissimilata⁴ obligatione, per calliditatem alli distracterit vel permutterit, vel in solutum dederit: nam haec omnes species stellionatum continent. Sed et si quis merces supposuerit, vel obligatas avtererit, vel [si] corrupserit, aequo stellionatus reus erit. Item si quis imposturam fecerit, vel collusione in necem alterius, stellionatus poterit postulari. Et (ut generaliter dixerim) deficiente titulo criminis hoc crimen locum habet: nec est opus species enumerare. — § 2. Pena autem stellionatus nulla legitima est, cum nec legitimum crimen sit; solent autem ex hoc extra ordinem plecti, dummodo non debeat opus metalli haec pena in plebeis egredi: in his autem qui sunt in aliquo honore positi, ad tempus relegatio vel ab ordine motio remittenda est. — § 3. Qui merces suppressit⁵, specialiter hoc crimen postulari potest.

4. MODESTINUS, lib. 5, de Poenis.

De perjurio, si sua pignora esse quis in instrumento juravit, crimen stellionatus fit: et ideo ad tempus exultat.

TIT. XXI.

DE TERMINO MOTO.

1. MODESTINUS, lib. 8 Regularum.

Terminorum avulsorum non multa pecunaria est¹, sed pro² condizione admittentium coercione transigendum.

2. CALLISTRATUS, lib. 5, de Cognitionibus.

Divis Hadrianus in hac verba rescripsit: *Quin pessimum factum sit eorum qui terminos finium causa positos propulerunt, dubitari non potest; de pena tamen modus ex³ conditione personae, et mente facientis magis statui potest: nam si splendiores personae sunt, que convincuntur, non dubie occupandorum alienorum finium causa [id] admiserunt: et possunt in tempus, ut cuiusque patiatur aetas, relegari: id est, si juvenor, in longius; si senior, recisis; si vero alii negotium gesserunt, et ministerio sancti sunt, castigari, et ad opus biennio dari; quod si per ignorantiam aut fortuito lapides furati sunt, sufficiet eos verberibus decidere.*

3. *Idem*, lib. 8, de Cognitionibus.

Lege Agraria, quam Gaius Caesar tulit adversus eos, qui terminos statutos extra suum gradum finesve moverint dolo malo, pecunaria pena constituta est⁴: nam in terminos singulos, quos ejercent, loco moverint, quinquaginta aureos in publico dari jubet: et ejus actionem, petitionem, ei qui volet, esse jubet. — § 4. Alia quoque lege Agraria, quam divis Nerva tulit, caverit, ut si servus servave, inscrite domino, dolo malo fecerit, ei capital est: nisi dominus dominare multam sufferre maluerit. — § 2. Hi quoque qui finalium questionum obscurandarum causa faciem locorum convertunt, ut ex arbore arbustum, aut ex sylva novale, aut aliquid ejusmodi faciunt: pena plectendi sunt [pro] persona, et conditio, et factorum violentia.

TIT. XXII.

DE COLLEGIS ET CORPORIBUS.

1. MARCIANUS, lib. 3 Institutionum.

Mandatis⁴ principibus praescipitur prasidibus provinciarum, ne patiantur esse [collegia] sodalitia, neve milites collegia in castris habeant; sed permittitur tenuioribus⁵ stipem menstruum conferre: dum tamen semel in mense coeat, ne sub praetextu hujusmodi illicitum collegium coeat; quod non tantum in urbe, sed et in Italia, et in provinciis, locum habere, divis quoque Severus rescripsit. — § 4. Sed religionis causa coire non prohibentur: dum tamen per hos non fiat contra senatusconsultum, quo illicita collegia arcentur. — § 2. Non licet autem amplius quam unum collegium licitum habere, ut est constitutum et a divis fratribus; et si quis in duobus fuerit, rescriptum est, eligere eum oportere, in quo magis esse velit: accepturum⁶ ex eo collegio, a quo recedit, id quod ei competit ex ratione qua communis fuit.

2. ULPIANUS, lib. 6, de Officio proconsulis.

Quisquis illicitum collegium usurpaverit, ea pena tenetur, qua tenetur qui hominibus armatis loca publica⁴ vel templo occupasse judicati sunt.

3. MARCIANUS, lib. 2 Judiciorum publicorum.

Collegia si qua fuerint illicita, mandatis⁸, et constitutionibus⁶, et senatusconsultis⁷, dissolvuntur. Sed permittitur eis, cum dissolvuntur, pecunias communes, si quas habent, dividere, pecuniamque inter se partiri. — § 1. In summa autem, nisi ex senatusconsulti auctoritate, vel Cæsaris, collegium, vel quocunque tale corpus coierit, contra senatusconsultum, et mandata, et constitutiones collegium celebrat. — § 2. Servos quoque licet in collegio tenuiorum⁸ recipi volentibus dominis: ut curatores horum corporum sciant, ne invito aut ignorantie domino in collegium tenuiorum recipieren: et in futurum pena teneantur, in singulos homines aureorum centum.

4. GAUDIUS, lib. 4, ad legem 12 Tabularum.

Publicorum judiciorum quedam capitula sunt, quædam non capitalia.

Capitula⁵ sunt, ex quibus pena mors, aut exilium est, hoc est aquæ

de collis, detegi: L. 3, § 12, supr. de homine libero exhib. — 2. Supr. de except. rei judic.

L. 1, supr. eod. — 4. *Immo ride* L. 1, supr. eod.

L. 5, L. 2, supr. h. t. — 4. L. 4, L. 4, in pr. supr. de procurat. — 5. L. 2, in pr. supr. de oper.

rat. — 6. L. 3, in pr. — 7. L. 3, § 1, in pr. — 8. L. 3, in pr. — 9. L. 3, in pr. — 10. L. 3, in pr. — 11. L. 1, in pr. — 12. L. 1, in pr. — 13. L. 1, in pr. — 14. L. 1, in pr. — 15. L. 1, in pr. — 16. L. 1, in pr. — 17. L. 1, in pr. — 18. L. 1, in pr. — 19. L. 1, in pr. — 20. L. 1, in pr. — 21. L. 1, in pr. — 22. L. 1, in pr. — 23. L. 1, in pr. — 24. L. 1, in pr. — 25. L. 1, in pr. — 26. L. 1, in pr. — 27. L. 1, in pr. — 28. L. 1, in pr. — 29. L. 1, in pr. — 30. L. 1, in pr. — 31. L. 1, in pr. — 32. L. 1, in pr. — 33. L. 1, in pr. — 34. L. 1, in pr. — 35. L. 1, in pr. — 36. L. 1, in pr. — 37. L. 1, in pr. — 38. L. 1, in pr. — 39. L. 1, in pr. — 40. L. 1, in pr. — 41. L. 1, in pr. — 42. L. 1, in pr. — 43. L. 1, in pr. — 44. L. 1, in pr. — 45. L. 1, in pr. — 46. L. 1, in pr. — 47. L. 1, in pr. — 48. L. 1, in pr. — 49. L. 1, in pr. — 50. L. 1, in pr. — 51. L. 1, in pr. — 52. L. 1, in pr. — 53. L. 1, in pr. — 54. L. 1, in pr. — 55. L. 1, in pr. — 56. L. 1, in pr. — 57. L. 1, in pr. — 58. L. 1, in pr. — 59. L. 1, in pr. — 60. L. 1, in pr. — 61. L. 1, in pr. — 62. L. 1, in pr. — 63. L. 1, in pr. — 64. L. 1, in pr. — 65. L. 1, in pr. — 66. L. 1, in pr. — 67. L. 1, in pr. — 68. L. 1, in pr. — 69. L. 1, in pr. — 70. L. 1, in pr. — 71. L. 1, in pr. — 72. L. 1, in pr. — 73. L. 1, in pr. — 74. L. 1, in pr. — 75. L. 1, in pr. — 76. L. 1, in pr. — 77. L. 1, in pr. — 78. L. 1, in pr. — 79. L. 1, in pr. — 80. L. 1, in pr. — 81. L. 1, in pr. — 82. L. 1, in pr. — 83. L. 1, in pr. — 84. L. 1, in pr. — 85. L. 1, in pr. — 86. L. 1, in pr. — 87. L. 1, in pr. — 88. L. 1, in pr. — 89. L. 1, in pr. — 90. L. 1, in pr. — 91. L. 1, in pr. — 92. L. 1, in pr. — 93. L. 1, in pr. — 94. L. 1, in pr. — 95. L. 1, in pr. — 96. L. 1, in pr. — 97. L. 1, in pr. — 98. L. 1, in pr. — 99.